

Kritik mot familjerättsenheten i Nyköpings kommun för bristande information till en vårdnadshavare om att samtal skulle hållas med barn

Beslutet i korthet: Tingsrätten hade inför en interimistisk (tillfällig) prövning av barns boende begärt upplysningar enligt 6 kap. 20 § andra stycket föräldrabalken från familjerättsenheten (s.k. snabbupplysningar). Familjerättsenheten avsåg att höra barnet innan upplysningar lämnades till rätten. En av barnets vårdnadshavare (fadern) fick kännedom om detta först sedan han vid ett telefonsamtal frågat utredaren om barnet skulle höras. Familjerättsenheten kritiseras för att fadern inte informerats tidigare om enhetens avsikt att tala med barnet.

Anmälan

I en anmälan till JO framförde AA klagomål mot familjerättsenheten inom Division social omsorg i Nyköpings kommun. Han anförde bl.a. följande. Tingsrätten hade begärt snabbupplysningar enligt 6 kap. 20 § andra stycket föräldrabalken (FB) från familjerätten i anledning av en tvist mellan honom och den andra vårdnadshavaren (modern) om var deras son, BB, skulle vara bosatt. Han kontaktade familjerätten per telefon den 26 mars 2013 för att lämna återbud till ett inplanerat möte. Efter att han under samtalet frågat om sonen skulle höras under utredningen fick han beskedet att ett samtal med BB var inplanerat till dagen därpå. Han ifrågasätter att han som vårdnadshavare inte tidigare informerats av familjerätten om att sonen skulle höras i utredningen.

Utredning

Upplysningar per telefon har lämnats av familjerättssekreteraren CC och enhetschefen DD, båda vid familjerättsenheten. De har sammanfattningsvis anförut följande.

CC: I anledning av tingsrättens begäran om snabbupplysningar ville familjerätten höra E, född 2003. Hon skickade BB:s kallelse endast till modern. Rätteligen skulle kallelsen även ha gått till AA. Att så inte kom att ske beror på ett enstaka förbiseende från hennes sida.

DD: Handläggningstiden för snabbyttranden är kort. I det här fallet gjordes bedömningen att bästa resultat skulle nås om två familjerättssekreterare deltog i

utredningen. Den ena skulle höra fadern och den andra (CC) skulle höra modern och sonen. Denna uppdelning kan ha haft betydelse för att AA inte informerades på ett korrekt sätt. Den självklara utgångspunkten för familjerätten är att båda vårdnadshavarna samtidigt ska få samma information. Att AA inte i ett tidigare skede informerades om att familje-rätten ville höra BB är olyckligt.

Bedömning

Av 6 kap. 20 § andra stycket FB framgår bl.a. att domstolen inför ett interimistiskt (tillfälligt) beslut om barns boende kan inhämta upplysningar i frågan från socialnämnden. Av bestämmelsen följer vidare att socialnämnden, om det är lämpligt, ska höra föräldrarna och barnet innan upplysningar lämnas till rätten.

När socialnämnden bedriver en utredning som gäller frågan om nämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd får barnet höras utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande. Detsamma gäller vid en utredning på socialnämndens initiativ om överflyttning av vårdnaden (se 11 kap. 10 § tredje stycket socialtjänstlagen, 2001:453). Någon sådan bestämmelse om rätt att tala med ett barn finns inte när det gäller en utredning/snabbyttrande som socialnämnden utför på uppdrag av en domstol i ett mål rörande vårdnad, umgänge eller boende. Vid tillkomsten av bestämmelsen i 11 kap. 10 § tredje stycket anfördes att vid vårdnadsutredningar enligt 6 kap. 19 § FB framstod behovet av en möjlighet till samtal med barnet utan vårdnadshavarens samtycke inte som tillräckligt stort för att det skulle införas en sådan bestämmelse (prop. 2009/10:192 s. 18).

Frågan om samtal ska hållas med ett barn inför nämndens snabbupplysningar till domstol faller inom vårdnadshavarnas bestämmanderätt. Vid gemensam vårdnad är utgångspunkten den att båda vårdnadshavarna ska samtycka till samtalet. Om barnet har uppnått den ålder och mognad som krävs för att själv bestämma om sin medverkan är det barnet som råder över om något samtal ska äga rum. Vårdnadshavarna ska dock även i sådana fall hållas informerade i frågan.

Av det ovan anförda följer att familjerättsenheten under alla förhållanden på eget initiativ borde ha informerat AA om avsikten att höra BB under utredningen. Såvitt framkommit fick modern kännedom om saken genom att hon tog emot BB:s kallelse till samtalet, medan AA informerades först sedan han frågat om BB skulle höras. Jag konstaterar att handläggningen har brustit, något som även företrädarna för familjerättsenheten gett uttryck för. Annat har inte framkommit än att det inträffade berott på ett enstaka förbiseende. Även med beaktande av det sistnämnda kan familjerättsenheten inte undgå kritik för att AA inte i ett tidigare skede informerades om avsikten att tala med BB under utredningen.

Vad AA anfört i övrigt föranleder inte något uttalande från min sida.

Ärendet avslutas.